Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

EU:n maaperästrategia ja sitä koskeva E-kirje

Teija Haavisto
Erikoissuunnittelija, YM / YSO

Taustaa

- Edellinen strategia 2006 ja samassa yhteydessä annettiin direktiiviluonnos, jonka komissio joutui vetämään pois.

- Maaperä erittäin tärkeä hyvin hitaasti uusiutuva luonnonvara
- Tuottaa ravintoa, biomassaa, kuituja ja raaka-aineita, säätelee aineiden kiertoja, varastoi vettä ja hiiltä, elinympäristö 25 % eliöistä.
- EU:n maaperästä 60 – 70 % eri asteisesti huonontunut kestämättömän maankäytön ja –hoidon, liiallisen hyödyntämisen ja epäpuhtauspäästöjen seurauksena.



Käsittely EU:ssa

- Julkaistiin 17.11.2021, keskustelu ympäristöneuvostossa 20.12.2021
- Parlamentti ei anna uutta päätöslauselmaa; päätöslauselman maaperänsuojelusta 22.4.2021 (B9-0221/2021)
- Talous- ja sosiaalikomitea valmistelee kannanottoa, alueidenkomitea ei
- Ranskan ei käsittele pj-kaudellaan, mutta Tšekki ehkä tämän vuoden loppupuoliskolla



Kuva: Riku Lumiaro

Visio 2050

- Kaikki maaperäekosysteemit ovat terveitä.
- Maaperän suojelusta, kestävästä käytöstä ja tilaltaan heikentyneiden maa-alueiden ennallistamisesta ja kunnostamisesta on tullut yleinen käytäntö.

- Terve maaperä on ratkaisu EU:n Green Dealin keskeisiin ympäristöhaasteisiin
- Useat jo sovitut EU:n tavoitteet vuoteen 2030 ja 2050 kytkeytyvät maaperään
  - SDGt 15.3, BD-strategia, vesipuitedirektiivi, Farm to Fork, LULUCF, saasteettomuustoimintaohjelma, ilmastolaki, ilmastonmuutokseen sopeutumisstrategia





Maaperästrategia

- Asetetaan viitekehys ja esitetään toimenpiteitä maaperän suojelemiseksi, ennallistamiseksi sekä kestävälle käytölle ja hoidolle seuraaville aihealueille:
  - Ilmaston muutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen
  - Kiertotalous
  - Biodiversiteetti
  - Vesivarat
  - Maaperän kestävä käyttö ja hoito
  - Aavikoitumisen estäminen
  - Maaperän pilaantumisen estäminen
  - Ennallistaminen ja kunnostus
  - Tiedon lisääminen ja tutkimus
  - Rahoitus
  - Tietoisuuden parantaminen

Aihealueet, joilla tarvitaan toimia

- **Ilmastonmuutos**
  - Maaperän kasvihuonekaasujen vähentäminen (Luonnon ennallistamista koskeva säädös)
  - Hiilen säilyttäminen ja lisääminen maaperään; 4/1000-aloite, tiedonanto kestävistä hiilikierroista, hiiliviljelyaloite, hiilipoistumien sertifiointia koskeva lainsäädäntöehdotus
- **Kiertotalous**
  - Suljetut kierrot (C, N, P)
  - ravinnehävikin vähentäminen 50%
- **Vesivarat ja maaperä**
  - maaperän ja vesivarojen hoidon yhdentäminen, vesienhoito- ja tulvariskien hallintasuunnitelmat
- **Maaperän kestävä hoito**
  - Kestävän hoidon kriteerit ja kestävien käytäntöjen kehittäminen
  - T&K-toiminta (Soil Mission Living labs, Lighthouses ja European Innovation Partnership for Agricultural Productivity and Sustainability (EJP-AGRI))
  - Yhteisen maatalouspolitiikan kansallinen toimeenpano
  - Neuvonta

Strategiassa tärkeää

- Strategia tärkeä, ajankohtainen, kunnianhimoinen
- Terve maaperä olennainen osa ilmastonmuutoksen ja luontokadon ratkaisua sekä ihmisten hyvinvointia ja ruokaturvaa.
- **Tärkeää**:
- Maaperä, sen toimintojen ja ekosysteemipalveluiden turvaaminen myös tuleville sukupolville
- Maaperää koskevien, olemassa olevien ja valmisteilla olevien eri politiikkojen ja niiden tavoitteiden välinen koherenssi
- Maaperään kohdistuvien riskien arviointi ja päätökset maaperän suojeluun kohdistuvista toimista tehdään paikallisista ja kansallisista lähtökohdista käsin.
- Maaperän kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, hiilivarastojen ja -nielujen ylläpitäminen ja vahvistaminen
- Maaperän monimuotoisuuden kartoitus, arviointi, suojelu ja ennallistaminen
- Pilaantuneiden alueiden riskiperusteinen ja kestävä kunnostus ja kiertotalouden edistäminen



Kuva: Riku Lumiaro

Kannatettavaa

- Komission visio 2050
- Maaperän kestävän käytön ja vesienhoidon tarkastelu yhdessä ja koordinointi
- Maaperän kestävien hoitokäytäntöjen edistäminen
- Maaperän hoitoa ja ravinnehuoltoa koskevien onnistuneiden ratkaisujen levittäminen erilaisten verkostojen avulla

Asiat, joista tarvitaan lisää tutkimusta

- Suomi pitää tärkeänä, että maaperää koskevan tutkimukseen kohdennetaan riittävästi resursseja:
  - Maaperän monimuotoisuus, ekosysteemipalvelut ja niihin vaikuttavat tekijät ja monimuotoisuuden parantaminen
  - Maaperän kestävät hoitokäytännöt, erityisesti maaperän kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
  - Maaperän hiilensidonnan todentaminen
  - Erityistä huolta aiheuttavat ja/tai uudet huolta aiheuttavat maaperää pilaavat aineet
  - Maaperän innovatiiviset kunnostusmenetelmät

Asiat, joihin suhtaudutaan varauksellisesti

- Metsäpolitiikka kuuluu kansalliseen toimivaltaan

- **Varauksellinen kanta:**
- Maaperän terveyttä kuvaavat oikeudellisesti sitovat kynnysarvot, käyttötavasta halutaan lisätietoja
  - Kynnysarvojen määrittely on haasteellista vaihtelevien olosuhteiden vuoksi
  - Kansallinen uhkien määrittely ja toimenpiteiden kohdentaminen
- Kansalliset vähentämistavoitteet koskien rakentamattoman maa-alueen ottamista rakennuskäyttöön
- TESTAA MAAPERÄSI ILMAISEKSI – aloite, josta tarvitaan lisätietoja.

Tuleva säädösehdotus

- Maaperän terveyttä koskeva säädösehdotus 2023
  - Visio 2050, määritelmät, seuranta ja maaperän tilan arviointi, maaperän kestävä käyttö, pilaantuneet alueet, toimenpideohjelmat, raportointi
- Suomi osallistuu sen valmisteluun rakentavasti yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa.
- Säädöksen valmistelu jäsenmaiden edustajista koostuvasta komission EU:n maaperäasiantuntijaryhmässä helmikuusta kesäkuuhun 2022, syksyllä ryhmä laajenee sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan edustajilla

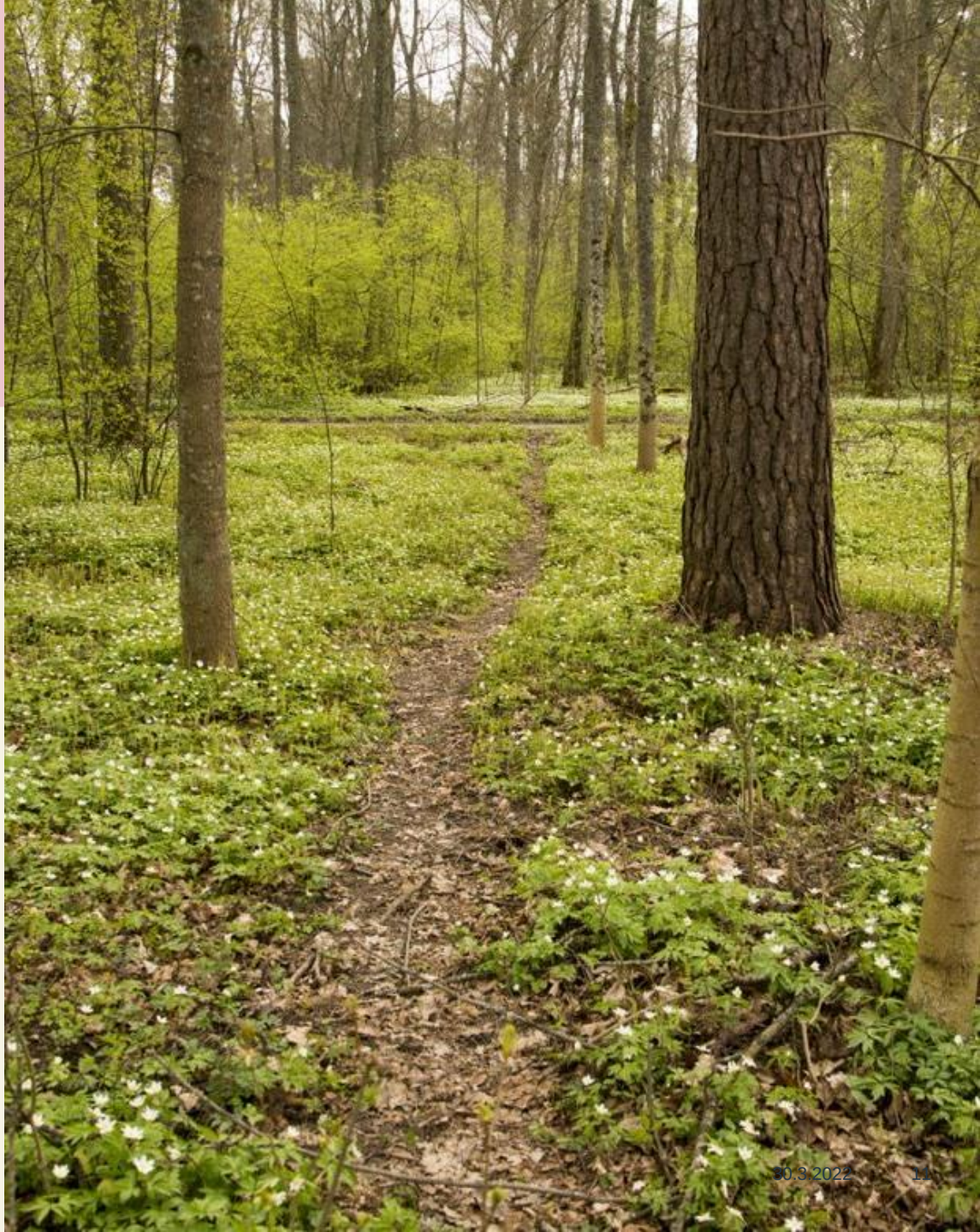

Kuva: Riku Lumiaro

Linkki strategian eri kieliversioihin

Kiitoksia!

Teija Haavisto
Erikoissuunnittelija, YM/YSO
puh. 050 476 3601
teija.haavisto@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment